

Dr. csíkszentimrei Balló István csendőr őrnagy

Szül. Csíksomlyó, (Erdély) 1904. 12. 02. – meghalt Cleveland, 1997. 04. 22.

Törzsökös lófő székely családba született, és az első foglalatás ősi jogán örökségként a csíkszentimrei előnevet használta. Trianon után családja Szegedre költözött. Édesapja dr. Balló István Csíkvármegyében királyi tanfelügyelő volt, majd Trianont követően „állami”

tanfelügyelő. Az 1930-as években a Nyugdíjas Közalkalmazottak Országos Egyesületének elnöke volt.

Egyetemi tanulmányait Szegeden végezte.

Mint hivatásos honvéd 1930. 06. 01-én lépett a m. kir. csendőrségbe, és kezdte meg tényleges szolgálatát. 1933. nov. 1.-én főhadnagyi, 1940. május 1-én századosi rangra lép. 1944-ben léptetik elő őrnagyi rangra. Fontosabb állomáshelyei:

1931-35. Székesfehérvári osztályparancsnokság

1936-38 Gödöllői osztályparancsnokság

1939-40. Kassai VIII. csendőrkerület alá tartozó 8. nyomozó alosztály

1942. Miskolci VII. csendőrkerület alá tartozó 7. nyomozó alosztály

1943-45. M. Kir. Honvédelmi Minisztérium 20. (csendőrségi) osztálya (előadótiszt)

1945-ben a Honvédelmi Minisztériummal Németországba települt. Az összeomlás után külföldön maradt, ahol fontos szerepet játszott a csendőrség tervezett visszaállítása terén, amely feladattal Horthy Miklós kormányzó bízta meg 1946 decemberében, azon a megbeszélésen, amelyen dr. vitéz Váczy György is jelen volt. Dr. Rektor Béla írja *A Magyar Királyi Csendőrség oknyomozó története* című könyvében (1980, 333-334 oldal):

„[A kormányzó] Ballót még Gödöllőről ismerte, ahol az a kastélyban 1941-ben az örökönítmény parancsnokhelyettese, majd a következő évben a különítmény parancsnoka volt. Váczy pedig annak a kerületnek volt országgyűlési képviselője, ahova Kenderes tartozott, így a kormányzó vele elég gyakran találkozott. A kormányzó Váczyval politikai kérdésekről tárgyalt, míg Ballótól az emigrációban élő csendőrök létszámáról, hangulatáról és a magasabb rendfokozatú tisztekről érdeklődött. Ugyanekkor megbízta Balló őrnagyot, hogy készítse el a Csendőrség visszaállítására. A kormányzó ugyanis Angliából és Olaszországból kapott értesülései szerint a megszállók a békeszerződés aláírása után három hónappal elhagyják Magyarországot, ahol szabad választás lesz. A tervezet két hónap alatt el is készült, azt a kormányzó 1947 februárjában jóvá is hagyta. Ebben Balló a Csendőrség visszaállítására és működésének megkezdésére vonatkozó elveket fektette le. E szerint a testület visszaállítása a Magyarországon időközben megszervezett vidéki rendőrség felhasználásával történt volna meg. (Balló részletesen ismerteti e tervezet készítésének hátterét a *Bajtársi Levél* 1980. októberi számának 108-121. oldalán „Tervek, tervezetek, testamentum” címmel – [lásd](#) külön is a Honlap *Irások Archívumában*. A cikkben utal néhány más tervezetre is, melyek közül [Domonkos László](#) tervezetének ismertetése az ő cikkét követi, s amely a Honlap Bibliográfiájának *Kéziratok* részlegén át teljességében olvasható.)

Dr. Balló Isten csendőr őrnagy 1947 elején megismerkedett egy magyarországi küldöttel, aki gyakran járt Németországba. Ennek elmondta a Csendőrség kálváriáját és kérte, hogy a **testületi felelősség helyett csupán azokat vonják bírói eljárás alá, akik a cselekmény elkövetése idején érvényben volt büntetőtvényekbe ütköző cselekményeket követtek el.** A kérés a kiscgazdapárt egyik bizottsága elé került, ahol kedvezően fogadták a javaslatot. Ennek alapján Balló tervezetet is készített a kiscgazdapárt számára, a bekövetkezett politikai változások miatt azonban az ügy tárgytalan lett.”

1948-ban Mátéffy István ezredessel megalakította a csendőr bajtársak Passau-i csoportját. Szükségessé vált a sok helyen alakuló csendőr közösségek egy szervezetbe való tömörítése, így 1949-ben vették fel hivatalosan a “Magyar Királyi Csendőr Bajtársi Közösség” (MKCSBK) nevet.

1950-ben az IRO alkalmazásába került Passauban, ahol közbenjárt a csendőrök Amerikai Egyesült Államokba települése ügyében. 1952-ben ő maga is az USA-ba, Clevelandba telepedett át, ahol a helyi társadalom egyik vezető egyénisége volt évtizedeken át. Minden magyar nemzeti megmozdulásban fontos szerepet játszott. Mint emigrációs közösségi vezető sokszor volt ünnepi szónok, több szakcikke, tanulmánya jelent meg számos kiadványban, valamint nekrológja a magyarság nagyjairól. Számtalanszor szerepelt előadásokkal, megemlékezésekkel a clevelandi magyar rádióban.

1952-ben Clevelandban megalakult az "Amerikai Erdélyi Szövetség" (AESZ), azzal a célkitűzéssel, hogy összeköttetést tart fenn az emigrációban élő erdélyiek között, ébren tartja Erdély ügye iránti érdeklődést, szót emel az elnyomott erdélyi magyarság ügyében, és felvilágosító munkát végez Erdélyről Nyugaton. Dr. Balló, mint ősi székely család sarja, alapító tagja volt az AESZ-nek és két évtizeden át alelnöke.

1953-ban feleségül vette Sály Margitot, Sály János (1883-1965) és Mária (1888-1963) leányát. Mint a 20. század elején bevándorló magyar szülők gyermeke már Clevelandban született, 1912. 02. 17-én. Tökéletesen írt és beszélt magyarul. Teljesen beilleszkedett az 1950-es évek (helyesen az 1945-ös) magyar emigrációjának gondolatvilágába, megértette gondjait és magáévá tette célkitűzéseit. Férje magyarságért végzett munkáját önzetlenül segítette. Magyar nagyszonyi szerepét ura mellett átlagon felüli intelligenciával, mélyen vallásos becsületességgel, nagyvonalúsággal, és szerény önzetlenséggel töltötte be.

1958 elején Cleveland (USA) városában tömegesen élő csendőrök "Magyar Csendőrök Családi Közössége" (MCSCSK) néven kultúr- és segélyegyesületet alapítottak. Az illetékes ohioi hatóságok a "Charter"-nek nevezett engedélyt 1958. július 14-én B-56-940 szám alatt kiadták a Közösség részére, mely most már hivatalosan működhetett mint az első szabadföldön engedélyezett csendőr egyesület. Az Ohio-ban élő csendőrök szinte kivétel nélkül mind csatlakoztak a Közösséghez, amit röviden - és szeretettel - Csendőr Családnak neveztek el. Rendezvényeik óriási sikert arattak, és már a kezdeti években ezer-ezer dollárt küldtek szét a rászoruló bajtársaknak vagy azok hátramaradt családtagjainak.

A MCSCSK Egyesületi Értesítő (EÉ) című tudósítója Marssó Lőrinc csendőr ezredes szerkesztésében 1961-1975 között jelent meg. Sok értékes cikket tartalmazott, mely a csendőrök lelkületére, viszontagságaikra, és gondolkozására fényt vet. A dr. Balló István tollából megjelent cikkek közül néhány:

Emlékbeszéd a szabadságharc 10. Évfordulójára (EÉ 1966 dec., 19-20 szám, 2. oldal)

Csíkországi fenyvesekben (EÉ 1968 dec. 27-28 szám, 21. oldal)

Ötven éve történt (EÉ 1969 jún. 29-30 szám, 3. oldal)

Párizs, 1947. február 10. (EÉ 1972 jún. 41-42 szám, 1. oldal)

1962-ben megválasztották dr. Balló István csendőr őrnagyot az MHBK clevelandi csoport vezetőjévé. Ettől kezdve az MHBK - mely Közösség addig távol tartotta magát a csendőröktől - együtt működött a Csendőr Családdal, és mint független testvéregyesületek támogatták egymást. Balló megválasztását követően a következőket írja: "... törzsgyűlésünk egyhangú határozata, hogy ... a jövőben szorosán együtt kíván működni a M.Cs.Cs.K-ével ... ezzel tartozunk közös múltunknak és nemes katonahagyományainknak ... ebben a kétségek és bizonytalanságok között vergődő világban egyesült erővel jobban szolgálhatjuk a megvalósításra váró magyar feladatokat. Kérlek fenti határozatunkat bajtársaink előtt ismertetni."

1964-ben dr. Balló Istvánt választották meg a Csendőr Család elnökévé, aki ekkor lemondott az MHBK clevelandi csoportvezetőségéről. Ettől kezdve az MHBK is részt vett a MCSCSK rendezvényein, melyek egyre nagyobb sikert könyvelhettek el. Balló elnöksége idején a Családi Közösség szoros kapcsolatot tartott a buffalói, detroiti és az Argentínában lévő csendőrcsoportokkal. A Csendőr Család részt vett a detroiti csendőrcsoport egyik nyári piknikjén, majd a következő nyáron ők maguk rendeztek ilyen a Clevelandtól ötven kilométerre fekvő Máriapócs kegyhelyen.

1965. január 23-án súlyos csapás érte családját, amikor rövid szenvedés után hirtelen meghalt apósa, egyben atyai jóbarátja, Sály János (sírkövén Alex név szerepel).

Maczky László százados az 1960-as években megküldött régi barátjának, Balló őrnagy úrnak minden meghívót a Szent László Rend és az MKCSBK stuttgarti csoportjának közös és csendőrnapi rendezvényéről. Balló, aki szívén hordozta a csendőrség ügyét, 1966-ban aggódva írja egy levelében: “Kedves Laci! ... Kérlek légy szíves átadni a bajtársaknak a clevelandi Csendőr Családi Közösség üdvözlétét és jókívánságait. Amint látom, szép gazdag programotok van. Egy pont azonban aggodalommal tölt el. T.i. ez: egy új egyesület alapításának terve. Ha esetleg erről lenne szó, arra kérlek, nehogy esetleg egy harmadik csendőr egyesületet alapítsatok, ez csak még jobban megosztaná és gyengítené a csendőröket. A családi közösség államilag elismert és bejegyzett engedélyezett egyesület. Sajnos, hogy máris 2 egyesület van a csendőrségnél, ez és a MKCSBK, ami nincs elismerve és engedélyezve se.¹ Ennek a kettősségnek is minél előbb meg kellene szűnni és remélem, hogy ez meg is lesz, amint az ügyek ott tisztázódnak. (L. Nagy Flórián közelmúltban kiadott levele.) Arra kérlek még kedves Laci, hogy a csendőrnapi lefolyásáról légy szíves tájékoztatni - annakidején. Isten Veled. Szeretettel öllelek, Pista bátyád” - Aggodalma felesleges volt, mert természetesen szó sem volt egy új csendőregyesület alapításáról, csupán a Szent László Renddel tartott közös ünnepségekről. A csendőrök egysége mindkettőjüknek szent és sérthetetlen, és mindennél fontosabb volt.

1969 őszén lemond az elnökségről: “igen nehéz hivatali elfoglaltságára való tekintettel sajnálattal jelentette ki, hogy az elnökséget tovább nem vállalhatja” olvasható a MCSCSK Egyesületi Értesítőjében. Lemondása után [Molnár István](#) csendőr századost választják az MCSCSK vezetőjévé.²

1975-ben az akkor már 80 éves Marssó Lőrinc csendőr ezredes megromlott egészségi állapota miatt abba kellett hagyja az *Egyesületi Értesítő* szerkesztését, és a lap megszűnt. Az utolsó szám első oldalán (1975. december) jelent meg dr. Balló visszaemlékezése, mely egyben mindnyájunknak ma is fontos emlékeztető:

¹ Az MKCsBK székhelye a mindenkori központi vezető lakhelye volt, ami országról országra, sőt kontinensről kontinensre is változott, így az USA-ban nem lehetett egy önállóan bejegyzett adómentes szervezet. (Habár később Kanadában ez megtörtént az MKCsBK múzeumának megalapítása részeként). A clevelandi csendőrök érthető módon törekedtek egy bejegyzett szervezet létrehozására, különös tekintettel arra, hogy Cleveland-nek jelentős számú magyar lakosa volt. A létrehozott Családi Közösség viszont soha nem volt vetélytársa az MKCsBK-nak, sőt Molnár István, a Ballót követő, s egyben utolsó MCSCSK vezető határozottan kifejezte, hogy mindannyian az MKCsBK-hoz tartóznak tekintik magukat.

² Molnár István a csoportot a 2011-ben bekövetkezett haláláig vezette, bár a csendőrök fokozatos kihalásával aktivitásuk az utolsó években már csak az évente megrendezett hagyományos szilveszteri bálra és a még élő csendőrök csendőrnapi közös ebédjére korlátozódtak.

“Harminc éve történt. Esős, ködös márciusi délután volt és mi a H.M. 20. o. beosztottjai Gyepű II-n, a Perenye községben lévő elemi iskola egyik tantermében vártuk az osztályvezetőnk visszaérkezését a kőszegi eligazításról. Rövidesen megtudtuk az eredményt. Reggel 9 óráig át kell lépni az osztrák határt, mert azután már határzár lesz. A 6 hónapra tervezett kitelepítésből azonban emigráció lett és midőn most, 30 év után visszatekintek az elmúlt időkre, lelki szemeim előtt kaleidoszkop-szerűen vonulnak el az események.

Budapest 52 napos hősi védelem után elesett és a március hó 2-án felszabadítására indított nagy támadás szép kezdeti sikerek után 9-én már végleg elakadt. Az erősen megviselt szovjet hadsereg csak március közepén került abba a helyzetbe, hogy Magyarország területén folytatni tudja a végső döntésért folyó hadműveleteit. Ezek sikerrel jártak és az oroszok április 4-vel már elérték a nyugati határt.

Március elején Nyugaton is megindult a nagy támadás Németország ellen. Tisztelettel kell megemlékeznünk Patton amerikai tábornokról, aki rövidesen a támadás megindítása után engedélyt kért, hogy hadseregével a Duna vonalig előnyomulhasson és a magyar nép bolsevizálását megakadályozza. Eisenhower tbk. a tervet elutasította és Pattont “autóbaleset” tüntette el.

Talán Churchill volt az egyetlen a nagy bünszövetkezetben, aki tisztán látta a bolsevista veszedelmet és még május 26-án is a kimerült szovjet elleni győzelemmel kecsegtető háborút sürgette. A terv keresztülvitelét Truman és Eisenhower megakadályozták, az U.S.A. fővezérség pedig elrendelte a nyugatra menekült antibolsevista vezetők összeszedését és kiszolgáltatását.

Magyarország összvesztesége a II. világháborúban mintegy 420 000 fő volt és kb. 300.000 elhurcolt. A kínzások következtében közel 60 000 antibolsevista magyar pusztult el és egyedül az Andrássy út 60-ban 3000-re teszik az első félév alatt halálra kínzottak számát.

Sohasem fogjuk megtudni, hogy ebből a rettenetes veszteségből mennyi volt a csendőr hősi halott és mennyi volt a csendőr mártír. ...

A nagy kérdőjel a jövő. ...És ebben a jobb magyar jövőben kell hinnünk bajtársak! Mert van isteni igazságszolgáltatás és hinnünk kell, hogy ennek az új magyar jövőnek a tőkéje a két világháború mérhetetlen áldozata, szenvedése. Ne felejtsük el, hogy a történelem nem ismer 2 fogalmat. A történelem nem ismeri az “örökké” és a “soha” fogalmát!”

“1984. jan.12.-én bal térdében rheumatikus eredetű, fájdalmas ízületi gyulladás, majd daganat mozgásképtelené tette. Kétheti fekvés, orvosi kezelés után, gyógyszerekkel, állapota javult, de az ülés még mindig nehézséget okoz neki” - jelenti az Egyesületi Értesítő. Szerencsére ebből felépült. A Teremtőnek még célja volt e csendőr életével a földön.

1987. február 21-én nagy gyász érte, amikor 34 év boldog házasság után meghalt felesége. Sokat szenvedett és bár az orvosok mindent megtettek, a súlyos betegség elleni harcot az életéért elvesztették. Búcsúztatásán a MCSCSK-et 18 bajtárs képviselte. A számtalan koszorú és csokor között ott voltak a MCSCSK és az MKCsBK széles prios-fehér-zöld szalaggal összefogott virágai is. Molnár István százados, a MCSCSK elnöke az alábbi szavakkal vett tőle búcsút:

“A Magyar Csendőrök Családi Közössége, valamint a Magyar Királyi Csendőr Bajtársi Közösség vezetője, dr. Kiss Gyula bajtársam képviselőjében szeretnék utolsó Istenhozzádót

mondani Balló bajtársunk elhunyt feleségének, született Sály Margit úrasszonynak, Közösségünk által csak Margitkának ismert és szólított tagjának.

Az emigráció göröngyös útján 34 éves boldog házasság folyamán férjének odaadó, ragaszkodó szerető házastársa, jóban-rosszban támogatója - távozásával betölthetetlen űrt hagyott hátra. Igazi csendőrasszony volt. Férjének, az emigrációs csendőr és egyéb létfontosságú magyar tevékenységét soha egy zokszó nem akadályozta, sőt minden tőle telhető segítségével támogatta, nem panasszal, hanem büszkeséggel.

Pista Bátyám! Bajtársaid kicsi, pislogó gyertyalángjait hozom az emlékezés, szeretet, megbecsülés és részvétel jeléül. Ahogy Te soha nem fogsz megfélemlkezni volt drága Hitvesedről, mi is örökké szívünkbe zárjuk emlékét...”

Búcsúztatták még Dobolyi Árpád az MHBK, v. Szentpétery László a Vitézi Rend, Dr. Somogyi Ferenc a Magyar Társaság, Árpád Szövetség és az Erdélyi Bizottság nevében. Lelki üdvéért a szentmisét Ft. Siklódi Sándor és Ft. Balássy Géza mutatták be. Az elhunytat utolsó útján a gépkocsik beláthatatlan sora kísérte a Calvary temetőben lévő családi sírboltba, szülei mellé. A szertartás után a gyászoló férj közel 200 személyt látott vendégül az ősi magyar szokás szerint megrendezett halotti toron.

A rendszerváltás után, 1990-ben Magyarországon alapított Szemere Bertalan Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság (SZBMRTT) meghívta tagságába. A Társaság a magyar rendvédelem története iránt érdeklődő szakemberek társadalmi egyesülése. Tagjai a magyar rendvédelem-történet, illetve azzal rokon fegyveres testületek történeti kutatásával és oktatásával foglalkoznak, s döntően a rendvédelmi testületek személyi állománya, közgyűjtemények munkatársai, felsőoktatási intézmények oktatói köréből kerülnek ki.

1991 októberében a SZBMRTT meghívta Ballót egy Budapesten, november 19-21-én tartandó konferenciára “Tradíció és korszerűség” címmel. Erre több Magyarországon és 7 emigrációban élő csendőrtisztet és egy tiszthelyettest is meghívtak. A konferencia védnöke dr. Boross Péter belügyminiszter volt. A konferencián 9 otthonélő csendőr és dr. Balló István vett részt. A meghívó hangneme udvarias volt, de egyben hangsúlyozta, hogy megjelenése fontos - írja Balló beszámolójában. A meghívást azonnal elfogadta, hiszen alkalma nyílt ezáltal, hogy felszólalásában a csendőrséget egy igazi csendőr szemszögéből mutassa be és a Testületre vonatkozó sok kérdést tisztázzon. A Bajtársi Levél 1992. áprilisi számában (XLV. évfolyam, 36. oldal) olvasható beszámolóját, “Visszatértem Budapestre” címmel, az alábbi megható szavakkal kezdi:

“A Honvédelmi Minisztérium osztályaiban visszamaradt ún. »szűkebb törzs« 1944. nov. utolsó napjaiban parancsot kapott, hogy legkésőbb dec. 2-ig el kell hagyniuk Budapestet és be kell vonulni a hátrább fekvő kitelepítési helyre, Gyepü 2-re, ahol a munka folyik tovább. A Fővárosban csupán a harcoló alakulatok maradtak vissza.

Dec. 2-án a kora reggeli órákban csendőr gépkocsival és egy vezetővel magam is útba indultam Gyepü 2-re, azaz Perenyére, Szombathely közelébe, csúnya, hideg, havas, esős időnk volt.

Budapest határához érve kiszálltam a kocsiból és megcsókoltam az anyyi könnyel, vérrel és verítékkal áztatott piszkos, sáros, áldott magyar földet és csupán annyit mondtam: »Ide csak egyenruhában térek vissza!«

...Majd fél évszázad után most tértem vissza ismét Budapestre. Nem egyenruhában ugyan, hanem polgári ruhában. Szeretném hinni, hogy ennek a visszatérésnek... van olyan jelentősége, mint az egyenruhásnak lett volna annak idején...”

Ez a cikke különös jelentőséggel bír, mivel ez volt tudtunk szerint az első alkalom 1945 óta, hogy magyar csendőr nyilvánosan hangot kapott Magyarországon. Ez, és a fent-említett „Tervek, tervezetek, testamentum” cikke név szerint jelent meg a *Bajtársi Levélben*, és bár rendszeresen írt azelőtt is a Bajtársi levélben, legtöbb cikkéről soha nem fogjuk megtudni, hogy az ő tollából származtak, mivel a magyarországi kommunizmus évei alatt a csendőrök többnyire csak monogramjukkal vagy álnevekkel írták alá a *Bajtársi Levél* cikkeiket otthonélő rokonaik védelme érdekében.

Egészsége rohamosan romlott. 92. születése napját (1996. december) egy gondozó otthonban ünnepelte hűséges gondozója Balogh Marssó Ágnes társaságában. Majd jött a szomorú hír:

„Dr. csíkszentimrei Balló István szkv. m. kir. csendőr őrnagy 92 éves korában 1997. április 22-én elhunyt Westlake, Cuyahoga, Ohio-ban.” Lelki üdvéért az engesztelő szentmise áldozatot a clevelandi Szent Erzsébet magyar templomban mutatták be. Clevelandban, a Calvary temetőben nyugszik feleségével és annak szüleivel közös sírban.

Kerkayné Maczky Emese gyűjtése

Források: Bajtársi Levelek, Egyesületi Értesítők, Encyclopaedia Hungarica (Calgary, 1992.) és Rektor Béla: A magyar királyi csendőrség oknyomozó története (Cleveland, Ohio, 1980.)

GYÁSZJELENTÉS

Mély fájdalommal jelentjük, hogy szeretett és tisztelt barátunk és bajtársunk

Dr. csikszentimrei BALLÓ ISTVÁN

szkv. m.kir csendőr őrnagy

életének kilencvenharmadik évében 1997, Április 22-én elhunyt.

Mint hivatásos honvéd hadnagy 1930 Október 1-én lépett a Testület állományába és ott szolgált egészen a m.kir. csendőrség felosztatásáig. Utolsó beosztása a Honvédelmi Minisztérium 20. azaz csendőr osztályában mint tiszti "személyi" előadó volt.

Az emigrációban vezetője volt az MHBK Clevelandi Főcsoportjának, valamint a Csendőr Családi Közösségnek és aktívan résztvett az emigrációs közéletben

Családja az első foglalás ősi jogával birt székely örökség alapján *csikszentimrei* előnevet használta. Családja törzsökös székely és székely lófői ranggal birt.

Temetése, 1997 Április 25-én volt.

Lelkiüdvéért az engesztelő szentmise áldozatot a clevelandi Szent Erzsébet magyar plébánia templomban muttattuk be.

Gyászolják rokonai és bajtársai itt és az ő hazában.

Nyugodjék békében és az örök világosság fényeskedjék neki.

Levelezési cím: Victor A. Falk 1640 Columbia Rd., Westlake OH. 44145-2405, USA.